

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Trenčiansky samosprávny kraj bol zriadený v zmysle zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov ako právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami, zabezpečuje a chráni práva a záujmy svojich obyvateľov. Po skončení rozpočtového roka je TSK povinný súhrne spracovať údaje o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu a v nadväznosti na ustanovenie § 11 ods. 2 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch tento predložiť na schválenie v Zastupiteľstve Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Návrh Záverečného účtu TSK vychádza z účtovnej závierky Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2019 overenej audítorom a je spracovaný v súlade s ustanovením § 16 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Obsahuje najmä komplexný prehľad o hospodárení kraja za rok 2019 v členení na rozpočet a jeho zmeny, plnenie resp. čerpanie rozpočtovaných príjmov, výdavkov a finančných operácií, bilanciu aktív a pasív, zúčtovanie finančných vzťahov so štátnym rozpočtom a prehľad o stave a vývoji dlhu TSK. Ďalej obsahuje údaje o hospodárení príspevkových organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK a prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a podľa § 8 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z. z. v členení podľa jednotlivých príjemcov. Súčasťou záverečného účtu je aj hodnotenie rozpočtu v jeho programovej štruktúre.

Záverečný účet Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2019 je zavŕšením rozpočtového procesu a vyjadruje výsledky hospodárenia za sledované obdobie na úseku Dopravy, Zdravotníctva, Kultúrnych služieb, Vzdelávania, Sociálneho zabezpečenia ako aj na Úrade TSK. Hodnotenie plnenia príjmov a čerpania výdavkov je uvádzané v eurách.

II. Osobitná časť

Trenčiansky samosprávny kraj ako súčasť verejnej správy Slovenskej republiky bol aj v rozpočtovom roku 2019 ovplyvňovaný stále priaznivým vývojom ekonomiky, reálnych miezd a nezamestnanosti. Vďaka týmto skutočnostiam sa Trenčianskemu samosprávne kraju podarilo udržať stabilnú finančnú situáciu v rozpočtovej oblasti a v oblasti riadenia dlhu. Výška dlhu TSK k termínu 31.12.2019 dosiahla úroveň 41 896 093,20 eur, čo predstavuje 28,49 % zo skutočne dosiahnutých bežných príjmov predchádzajúceho roka.

Plnenie príjmov a čerpanie výdavkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2019 možno v skratke zhrnúť nasledovne:

Bežné príjmy boli k 31.12.2019 plnené vo výške 161 030 642,56 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 100,99 % z rozpočtovanej sumy 159 456 248,00 eur a medziročný nárast takmer o 13 971 tis. eur. Hlavný podiel na tejto skutočnosti mala ekonomická kategória 100 - Daňové príjmy, kde zaznamenal Trenčiansky samosprávny kraj v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka zvýšenie takmer o 9 635 tis. eur. Za lepším plnením daní stojí pretrvávajúci pozitívny vývoj na trhu práce, ktorý priamo ovplyvňuje odvody a daň z príjmov fyzických osôb. Vo vývoji bežných nedaňových príjmov neboli v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zaznamenané výrazné zmeny. Od roku 2018 je v hlavnej kategórii 200 – Nedaňové príjmy dosahované plnenie približne na úrovni 9 000 tis. eur a rovnako tomu bolo aj v rozpočtovom roku 2019. Trenčiansky samosprávny kraj zaznamenal k 31.12.2019 plnenie nedaňových príjmov v objeme 9 565 781,16 eur, čo

znamená medziročný nárast o 211 tis. eur, a to hlavne zásluhou vyšších príjmov z činností rozpočtových organizácií. Priaznivý vývoj v rámci hodnoteného medziročného obdobia možno konštatovať aj v hlavnej kategórii 300 - Granty a transfery, kde bol zaznamenaný tiež nárast oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka, a to o takmer 4 125 tis. eur. Zásluhu na tejto skutočnosti mal vyšší objem prijatých transferov zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy na úseku Vzdelávania.

Bežné výdavky boli k 31.12.2019 čerpané vo výške 139 019 241,59 eur, čo predstavuje v percentuálnom vyjadrení 97,00 % z rozpočtovaného objemu 143 321 730,00 eur a nárast oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka takmer o 16 440 tis. eur. Išlo o plánovaný medziročný nárast bežných výdavkov, ktorý bol zároveň predmetom schvaľovacieho procesu v rámci predkladania Návrhu Rozpočtu TSK na roky 2019-2021, a v priebehu roka 2019 bol ovplyvnený:

- *valorizáciou platových taríf zamestnancov verejnej správy od 1.1.2019 vo väzbe na novú základnú stupnicu platových taríf, ktorá zahŕňala pre rozpočtový rok 2019 v priemere 10% - né zvýšenie platových taríf, a to v súlade s vládnuou novelou zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,*
- *novelou zákona o podpore cestovného ruchu, ktorá mala za následok nepriamo novelu zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, a to v podobe nového § 152a, ktorý s účinnosťou od 1.1.2019 zaviedol nový pojem – príspevok na rekreáciu zamestnancov. V zmysle § 152a je zamestnávateľ, ktorý zamestnáva viac ako 49 zamestnancov, povinný poskytnúť zamestnancovi, ktorého pracovný pomer u zamestnávateľa trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov, na jeho žiadosť príspevok na rekreáciu v sume 55 % oprávnených výdavkov, najviac však v sume 275,00 eur za kalendárny rok. Trenčiansky samosprávny kraj prijal rozhodnutie poskytnúť výdavky na tento účel pre všetkých zamestnancov Úradu TSK a rovnako pre všetkých zamestnancov v 81 organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, t.j. aj pre zamestnancov organizácií s evidovaným počtom do 49,*
- *zvýšením úhrady náhrady predpokladanej straty u zmluvných dopravcov v prímestskej autobusovej doprave, za ktorým je vzájomná dohoda oboch strán pokračovať postupne v obnove vozidlového parku, ktorá má za následok zvýšené náklady z titulu odpisov, ďalej dohoda o zvýšení priemernej mzdy vodičov a technicko-hospodárskych zamestnancov, ktorí priamo vykonávajú činnosť v prímestskej autobusovej doprave, ako aj vyššia priemerná cena nafty, ktorá ovplyvňuje náklady na spotrebu pohonných hmôt,*
- *alokovaním väčšieho objemu finančných prostriedkov pre príspevkovú organizáciu SC TSK na ekonomickej podpoložke 635 Rutinná a štandardná údržba, a to za účelom realizácie súvislých opráv ciest II. a III. triedy TSK dodávateľským spôsobom, ako aj za účelom polozenia mikrokobercov, realizácie veľkoplošných vysprávok a zabezpečenia kompletného vodorovného dopravného značenia ciest,*
- *nárastom finančných prostriedkov na prenesené kompetencie na úseku Vzdelávania, ktorý zohľadňuje okrem iného legislatívne zmeny v normatívnom financovaní, ich súčasťou bolo zrušenie krátenia normatívu žiakov študujúcich v duálnom vzdelávaní, ako aj zohľadnenie vekovej štruktúry pedagogických zamestnancov.*

Kapitálové príjmy boli k 31.12.2019 plnené vo výške 5 850 568,33 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 16,19 % z rozpočtovanej sumy 36 128 379,00 eur a pokles o takmer 866 tis. eur oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka. Súčasťou vyššie uvádzaného objemu prostriedkov je podobne ako v minulom období priaznivo hodnotený podiel hlavnej kategórie 200 – Nedaňové príjmy a v rámci nej príjem z predaja

kapitálových aktív a príjem z predaja pozemkov. Trenčianskemu samosprávnemu kraju sa podarilo v priebehu roka 2019 odpredať prebytočný nehnuteľný majetok v objeme 1 057 044,17 eur, čo predstavuje síce medziročný pokles o približne 166 tis. eur a v percentuálnom vyjadrení plnenie len na 60,92 %, avšak z rozpočtovanej sumy takmer dvojnásobne vyššej v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka, t.j. zo sumy 1 735 000,00 eur. Tento priaznivý vývoj však nestačil ovplyvniť celkové plnenie kapitálových príjmov, ktoré v dôsledku rozhodujúcej hlavnej kategórii 300 – Granty a transfery zaznamenalo podobne ako v minulom období veľmi nízke percento plnenia. Rozhodujúca hlavná kategória 300 - Granty a transfery zahŕňa totiž okrem iného aj rozpočtovaný objem 34 281 728,00 eur, v ktorom sú zahrnuté všetky plánované projektové aktivity Trenčianskeho samosprávného kraja v rámci jednotlivých operačných programov Partnerskej dohody 2014-2020, a k termínu hodnoteného obdobia bola v tejto svojej časti plnená len v objeme 4 739 839,54 eur, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje 13,83 %. Aj v roku 2019 tak musíme konštatovať, že nenapĺňanie príjmovej, a tým aj výdavkovej časti rozpočtu, týkajúcej sa implementácie projektov financovaných zo zdrojov Európskych štrukturálnych investičných fondov a štátneho rozpočtu bolo spôsobené neprimerane dlhými lehotami administratívnych procesov uzatvárania zmlúv o nenávratných finančných príspevkoch.

Trenčiansky samosprávny kraj čerpal kapitálové výdavky k 31.12.2019 v objeme 27 792 524,68 eur, čo predstavuje 33,41 % z rozpočtovaného objemu 83 183 055,00 eur, z toho čerpanie výdavkov na realizáciu investičných projektov implementovaných v rámci európskych štrukturálnych fondov dosiahlo objem čerpania 11 331 407,05 eur, čo predstavuje 22,02 % z rozpočtovanej sumy 51 470 195,00 eur a čerpanie výdavkov na realizáciu investičných akcií Úradu TSK a OvZP dosiahlo objem 16 461 117,63 eur, čo predstavuje 51,91 % z rozpočtovanej sumy 31 712 860,00 eur. Pri realizovaní investičných akcií Úradu TSK a OvZP zostalo pritom úsilie Trenčianskeho samosprávného kraja nasmerované nielen na dokončenie investičných akcií započatých na jednotlivých úsekoch ešte v rozpočtovom roku 2018, ale aj na realizáciu nových investičných zámerov. Za prioritnú oblasť bola v roku 2019 stanovená oblasť Zdravotníctva a práve do tejto oblasti smeroval Trenčiansky samosprávny kraj najvyšší objem finančných prostriedkov. Po úspešnom ukončení stavebných prác najväčšej investičnej akcie na úseku všeobecnej nemocničnej starostlivosti, ktorou bola v minulom období rekonštrukcia monobloku a rozvodov inžinierskych sietí v NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach vrátane dostavby operačných sál, smeroval Trenčiansky samosprávny kraj najväčší objem prostriedkov na zabezpečenie obstarania prvotného vybavenia pre zrekonštruovaný monoblok. Objem investícií na tento účel dosiahol v rozpočtovom roku 2019 výšku 2 056 028,81 eur. Zároveň sa podarilo Trenčianskemu samosprávnemu kraju pokračovať v realizácii ďalšej priority, ktorou bolo v roku 2018 zahájenie komplexnej rekonštrukcie a modernizácie kuchyne v NsP Považská Bystrica vrátane jej vybavenia gastrotechnologiou. K objemu prostriedkov preinvestovaných na tento účel v roku 2018, t.j. k objemu prostriedkov 895 952,24 eur pribudol v rozpočtovom roku 2019 ďalší preinvestovaný objem vo výške 704 709,59 eur, ktorý zahŕňal dokončenie stavebnej časti, ako aj nainštalovanie úplne nového gastrotechnologického vybavenia a jeho spustenie do prevádzky. Tento investičný zámer nebol však v NsP Považská Bystrica zďaleka jediným. Za pomerne rozsiahlu investíciu možno v roku 2019 pokladať aj automatizáciu skladovania, výdaja, evidencie a spotreby liekov a špeciálneho zdravotníckeho materiálu vrátane výkonu stavebného dozoru, ktorá si vyžiadala finančné prostriedky v celkovom objeme 886 308,00 eur.

Po vylúčení finančných prostriedkov plnených resp. čerpaných na tzv. samostatných účtoch rozpočtových organizácií, ktoré nevstupujú do súhrnnej bilancie pre výpočet rozpočtového výsledku hospodárenia, predstavoval bežný rozpočet TSK k 31.12.2019 prebytok v čiastke 21 908 760,97 eur a kapitálový rozpočet schodok v čiastke

21 941 956,35 eur. Schodok rozpočtového hospodárenia TSK v objeme 33 195,38 eur bol upravený o zostatok finančných operácií v celkovej výške 30 800 036,00 eur. Po usporiadaní zostatku finančných operácií a následne po vylúčení nevyčerpaných účelovo určených prostriedkov poskytnutých v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu a z rozpočtu Európskej únie v zmysle § 16 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v celkovom objeme 3 490 161,53 eur, ako aj po vylúčení rozdielu prijatých a vrátených finančných zábezpek v celkovom objeme 317 689,99 eur a vylúčení nevyčerpaných návratných zdrojov financovania z Rozvojovej banky Rady Európy v objeme 1 932 888,73 eur bol zostatkom finančných prostriedkov Trenčianskeho samosprávneho kraja k 31.12.2019 prebytok v celkovom objeme 25 026 100,37 eur. V súlade s ustanovením § 15 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bude tento zostatok finančných prostriedkov za rok 2019 použitý na tvorbu rezervného a peňažného fondu.

Trenčiansky samosprávny kraj pokračoval aj v rozpočtovom roku 2019 v nastolenom trende šetrenia verejných prostriedkov. Pozitívny vplyv na udržiavanie tohto trendu má a bude mať elektronickou formou vykonávaný proces verejného obstarávania tovarov, prác a služieb. Zásluhou virtuálnej aukčnej siene PROebiz ušetril Trenčiansky samosprávny kraj a organizácie v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti za obdobie od 1.1.-31.12.2019 finančné prostriedky v objeme približne 412 tis. eur a zásluhou elektronického kontrakčného systému v objeme približne 957 tis. eur.

Trenčiansky samosprávny kraj usporiadal:

- svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným a založeným právnickým osobám, k fyzickým a právnickým osobám, ktorým poskytol prostriedky zo svojho rozpočtu,
- finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom.

Návrh Záverečného účtu Trenčianskeho samosprávneho kraja za rok 2019 bol predložený hlavnému kontrolórovi za účelom vypracovania odborného stanoviska a v súlade s platnou legislatívou bol v lehote predložený na verejnú diskusiu pred jeho schválením v zastupiteľstve samosprávneho kraja.